

останні цифри вимовляються як «*wi yao qi*», що дуже схоже на «*wǒ yào chī*» – «я хочу їсти» (我要吃).

Незважаючи на те, що подібна ненормативна лексика певним чином порушує норми літературної мови, вона є «живою» мовою мережі Інтернет, відображенням суспільного і особистого життя людей, їх стосунків, життєвого досвіду. Певною мірою ця лексика використовується всіма прошарками суспільства, що мають доступ до Всесвітньої мережі, незалежно від соціального статусу, статі, віку, професії, фінансового статку, освіти тощо.

Список використаної літератури

1. Арсеньєва М. Г. Многозначность и омонимия / М. Г. Арсеньєва. – Л.: Издательство Ленинградского университета, 1966. – 131 с.
2. Wang J. Outrageous Chinese: A Guide to Chinese Street Language / James Wang. – Beijing: China Books & Periodicals, 1994. – 124 с.
3. Wang Y. Top 10 hardest languages to learn [Електронний ресурс] / Yanfang Wang // China.org.cn. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://en.people.cn/102774/8399031.html>.

Шакура Ю.*

РЕЛІГІЙНЕ ПРОЧИТАННЯ ТВОРЧОСТІ Т.ШЕВЧЕНКА

Народне уявлення про кобзаря пов'язане з образом мандрівного співака. Цей образ переріс у символ українського духу, об'єднав у собі його міць та велич, мудрість і непокореність, гідність і щирість. У своїй багатогранній творчості Т.Шевченко постав перед нами як співець народного горя, справжній аристократ духу, революційний демократ, раціоналіст-матеріаліст і містик, атеїст і водночас християнин.

---

* кандидат філологічних наук, викладач Прилуцького гуманітарно-педагогічного коледжу ім. І.Я.Франка

Інтертекстуальне прочитання творів Шевченка та їхня орієнтація на тексти Святого Письма досліджується в працях І. Дзюби, М. Павлюка, І. Даниленка, І. Бетко, Д. Бачинського, В. Барти та ін.

Т.Шевченко досить часто звертався до релігійної тематики. В одних творах він звеличував постать Бога та закликав свято вірити в нього, а в іншій виступав невіруючим, таким, що зневірився, за що отримав від деяких критиків штамп «атеїста». Актуальність дослідження релігійного аспекту творчості Т.Шевченка зумовлена новими підходами його вивчення. А ставлення поета до релігії ще на початку ХХ ст. викликало багато суперечок у літературній критиці й публіцистиці.

Метою нашого дослідження є аналіз ставлення Т.Шевченка до релігії на основі його поетичної творчості.

Ще з дитячих років поет прекрасно знав Біблію, бо чув її з уст діда та батька, заслуховувався співом лірників і кобзарів про Ісуса та Лазаря на базарах. Ще школярем знав Псалми із збірки Григорія Сковороди, записував їх у свій зошит. Тоді ці пісні були для сироти не лише втіхою, а й підтримкою та особливим натхненням до молитви [6]. Про своє раннє спілкування з Богом Т.Шевченко щиро й зворушливо згадував у вірші «Мені тринадцятий минало...»: *Уже покликали до паю, / А я собі у бур'яні / Молюся Богу... і не знаю, / Чого маленькому мені / Тоді так приязно молилось, / Чого так весело було?*

Літературні критики стверджують, що у творчості Т.Шевченка слова Бог, Божий, Господь, Господній, Христос є ключовими. За їх підрахунками вони вжиті в поезіях Кобзаря понад тисячу раз. Ці сакральні слова не просто прикрашають молитовні рядки широкого християнина, вони розкривають його світогляд. Наприклад, «Неофіти» Т.Шевченка наповнені силою біблійного духу, містять велику кількість сакральної лексики. Поет майстерно зобразив культурний побут часу, коли християнство ще тільки починало формуватися та розвиватися. Але для поета Бог вже був об'єктом філософського аналізу. За словами Ю.Шереха, «першопричина світового порядку, суть і прояв

універсального тства, одночасно космічного й людського, синонім законів існування» [5].

Г. Шевченко сприймав Бога по-іншому, не так як вчила тогочасна церква. Бог – канонізована постать у світогляді митця. Він порівнював його з «візантійським Саваофом»: *Не хрестись, / І не клянись, і не молись / Нікому в світі! Збрешуть люди, / І візантійський Саваоф / Одурить! Не одурить Бог...* («Ікери»).

Відомо, що, починаючи з кінця XVII ст., українська церква належала російському патріархату. Насаджуючи свою церковну обрядовість, Російська імперія не тільки ще більше обмежувала культурний розвиток поневоленої України, а й знищувала національну релігійну обрядовість, яка була відбитком віковичного менталітету українського народу.

Історики та культурологи довели, що за часів Київської Русі християнство не копіювало Візантію, а шукало власних шляхів щодо церковної обрядовості й розуміння віри. Українці створили церковне життя відповідно до вимог своєї душі, ментальності та давніх звичаїв, обрядів і традицій, які пристосувались до християнської релігії. Як стверджує відомий публіцист І.Ортинський, «наша древня українська Церква створила окремий церковний світ, її віра була своєрідною та відмінною від інших, якоюсь грецько-руською. Вона була вірою Христа, вірою, яка не поривала зв'язку з однією правдивою та загальною Христовою Церквою» [2: 8].

Українське християнство ще від часів митрополита Іларіона й печерських подвижників віри відзначалося чистим, ширим патріотизмом. Воювати за Україну у свідомості нашого народу означало боротися за Христову віру, тому церква вважалася і храмом Божим, і національною святинею. Українське християнство утверджувало думку, що людина є відповідальною перед Богом не тільки за себе особисто, але й за свою родину, за свою громаду, за свій народ.

На противагу київсько-українському християнству російське, захопивши з кінця XVII ст. українську церкву, стало продовженням візантійських начал. Їх

подальшим розвитком і поглибленням, бо головною метою було впровадження самодержавної державної влади. Тому-то воно повністю запозичило з Візантії вчення, яке було основою цезаропанізму та поневолення церкви державною владою. Воно дозволило царям втручатися в суто релігійно-церковні справи, а методом зробило з Російської Церкви знаряддя для русифікації та пригноблення інших народів.

Православна віра того періоду – це беззаперечне возвеличення і віра в російського «доброго царя», яка була небезпечною духовною трутизною. Ця віра позиціонувала московського володаря як «помазаника Божого», як голову Христової Церкви до того ж єдиної Російської Православної Церкви, бо всі інші в Росії трактувалися, як гірші. Засуджуючи політику російського православ'я щодо залучення всіх народів Російської імперії до єдиної «національної» релігії, яка не тільки створювала основи християнської віри, а й підтримувала уряд у процесі поневолення цих народів, Т.Шевченко своєю поезією протестував проти такого «російсько-візантійського» Саваофа.

Дослідник Б.Завадка писав, що поет «обурювався не національною специфікою московитської церковної обрядовості, а бездуховністю, створенням «ідеї добра і чистоти», як він висловився, що становлять сутність християнства» [2; 90].

Поема Т.Шевченка "Кавказ" є яскравим прикладом загарбницької політики російських церковних служителів, які змушували кавказькі народи відректися від своєї прадавньої батьківської віри: *А за те! Якби ви з нами подружили, / Багато б дечому навчилися! / У нас же світа, як на те – / Одна Сибір неісходима, / А торм!, а люду!.. Що й лічить! / От молдованина до фіна / На всіх язиках все мовчить, / Бо благоденствує! У нас Святую Біблію читає / Святий чернець и навчає / Що цар якийсь-то свині пас, / Та дружню жінку взяв до себе, / А друга вбив. Тепер на небі. / От бачите, які у нас / Сидять на небі! Ви ще темні, / Святим хрестом не просвіщені. / У нас навчіться... В нас дери / Дери та дай, / І просто в рай, / Хоч і рідню всю забори!"*

Особливе ставлення було у Т.Шевченка до католицької церкви. З величезною відразою поет викривав лицемір'я і страшенну розпусту католицьких церковників. У поемі "Єретик" устами чеського національного героя Яна Гуса він говорив: *Кругом неправда и неволя / Народ замучений мовчить. / І на апостольськiм престолі / Чернець вгодований сидить, / Людською кровію шинкує / І рай у найми оддає.*

У цій же поемі Т.Шевченко засуджував католицьке духовництво за відпускання гріхів за гроші: *... А тепер отим положено конклавом: Хто без святої булли вмер – / У пекло просто; хто ж заплатить / За буллу вдвоє, рiж хоч брата, Окрони папи і ченця, / І в рай іди! Кінець кінцям! / У злодія вже злодій краде, / Та це й у церкві. Гади! гади! / Чи напилися ви, чи ні / Людської крові?..*

Такою ж була й православна церква, яка також переслідувала єретиків, за гроші відпускала гріхи, управлялася такими ж "вгодованими ченцями".

Ще у 40-х роках, коли Т.Шевченко був одним із організаторів Кирило-Мефодіївського братства, яке головним завданням ставило побудову демократичного суспільства на засадах християнської моралі, своє бачення образу справжнього Бога, до якого б він звернувся з широю молитвою, поет розкрив у рядках «Заповіту»: *Як понесе з України / У синєє море / Кров ворожу...отоді я / І лани і гори – / Все покину і долину / До самого Бога / Молитися...а до того / Я не знаю Бога.*

У поетичних рядках Т.Шевченка постійно відчувається неприйняття рабської покори, пригніченості внутрішнього світу. Адже людський дух вільний і гордий за своєю природою, і це – не гординя, як часто пояснювали церковні служителі, а присутність того справжнього Божественного вогню, який є в кожному із нас. Він прямує до неба, до Бога, до Істини, яку подарував людству, а Т.Шевченко оспівав у своїй поезії «Неофіти»: *Молітьсь Богові одному, / Молітьсь правді на землі, / А більше на землі нікому / Не поклонітьсь. Все брехня – / Попи й царі... Молітьсь, братія! Молітьсь / За ката лютого. Його / В своїх молитвах пом'яніте. / Перед гординею його.*

Список використаних джерел:

1. Грушевський М. З історії релігійної думки на Україні / М. Грушевський. – К. : Освіта, 1992. – 192 с.
2. Ортинський І. Бог і Україна / І.Ортинський. – Львів: ЛДКФ «Атлас», 1997. – 205 с.
3. Сверстюк Є. Шевченко і час / Є.Сверстюк. – Київ – Париж: Воскресіння, 1996. – 160 с.
4. Тарас Шевченко. Кобзар 1840-року. /Тарас Шевченко. – К. : Дніпро, 1976.
5. Шевельов-Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. Юрій Шерех. - Балтимор ; Торонто : Смолоскип, 1991. - 455 с.
6. Інтернет ресурси http://region.library.kharkov.ua/lib_druk.php?id=335

Шірінян Е.*

АКСІОЛОГІЧНИЙ ПРОСТІР ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ КОНРАДА АДЕНАУЕРА

Сучасні мовознавчі студії демонструють тенденцію до інтеграції підходів та методології різних парадигм, а подекуди включають здобутки інших наук до інтерпретації даних. Таке ідейне спрямування дозволяє здійснювати багатоаспектний опис соціальних, культурних, психологічних і подібних явищ, котрі кодуються і транслюються засобами національних мов. Наприклад, існує тісний взаємозв'язок між політичними процесами у певному соціумі та мовою, що віддзеркалює розмаїття взаємодій людей і колективів, залучених до політичної діяльності й відповідних комунікативних процесів. Сьогодні лінгвістичні дослідження, орієнтовані на вивчення дискурсу, репрезентують певне переосмислення способів детального розгляду мовних і мовленнєвих феноменів, дотичних до розгортання дискурсивних конструктів, зокрема, з

* Аспірант 2 року навчання з відривом від виробництва спеціальності 10.02.04 «германські мови»
Кафедра германської філології Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.
Науковий керівник: д. філол. н., проф. Колесник О. С.